

1. Inleiding

In het kader van artikel 3.28, eerste lid Wet ruimtelijke ordening zijn de raden van de gemeenten Rotterdam en Westvoorne alsook de Provinciale Staten van de provincie Zuid-Holland gehoord. Het horen van de gemeenteraden en provinciale staten is gecombineerd met het overleg, bedoeld in artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening. Ter voorbereiding zijn naast de betrokken bestuursorganen ook de uitvoeringsdiensten van het Rijk (Rijkswaterstaat en Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) gevraagd reactie te geven op het voorontwerp-inpassingsplan, alsmede de andere betrokken partijen, te weten DCMR Milieudienst Rijnmond, ProRail, het Havenbedrijf Rotterdam, Deltalinqs, Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Hollands Landschap.

De hieronder opgenomen reacties zijn binnengekomen:

1. Havenbedrijf Rotterdam N.V.;
2. Gemeente Westvoorne, College van Burgemeester en Wethouders;
3. Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland, mede namens Zuid-Hollands Landschap en Natuurmonumenten;
4. Provincie Zuid-Holland.

De ingekomen reacties zijn samengevat en van een antwoord voorzien in hoofdstuk 2.

2. Reacties

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
1.	Havenbedrijf Rotterdam N.V.		
1.1	In artikel 4.3 en 4.4.3 van de planregels wordt gesproken over (hoog)spanningsverbinding. Het verzoek is om de haakjes in artikel 4.3 en 4.4.3 weg te laten.	Om de consistentie in het inpassingsplan te bewaren is het hier inderdaad beter om de haakjes te verwijderen. Verder in artikel 4.1 worden de haakjes namelijk niet toegepast.	In artikel 4.3 en 4.4.3 van de planregels wordt '(hoog)spanningsverbinding' vervangen door 'hoogspanningsverbinding'.
2.	Gemeente Westvoorne		
2.1	Belangrijkste aanleiding voor de reactie van de gemeente Westvoorne is haar betrokkenheid bij de ruimtelijke procedures en vergunningverlening voor de mogelijke komst van twee nieuwe windmolens langs de Noordzeeboulevard in Oostvoorne, in het gebied tussen de meest oostelijke turbine van het bestaande windpark bij de Slufter en de Brielse Gatdam.	Voor kennisgeving aangenomen.	Geen.
2.2	De gemeente heeft het plangebied voor de nieuwe windmolens opgenomen in haar reactie.	Voor kennisgeving aangenomen.	Geen.
2.3	De gemeente geeft aan dat zij al geruime tijd in gesprek is met het ministerie en Tennet over het windproject in relatie tot de kabeltracés voor aanlanding Net op zee IJmuiden Ver Bèta en Gamma. Initiatiefnemer voor het project voor	Sinds de start van het project Net op zee IJmuiden Ver Beta en daarna ook bij Net op zee IJmuiden Ver Gamma heeft inderdaad meerdere keren afstemming plaatsgevonden tussen gemeente Westvoorne, TenneT en EZK, zowel tijdens individuele	Geen.

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	de twee nieuwe windmolens is Pure Energie Wind B.V. uit Enschede.	overleggen en werksessies als tijdens de regio-overleggen. Daarbij is het in de individuele overleggen specifiek over de samenhang tussen Netten op zee IJmuiden Ver Beta en Gamma en de twee nieuwe windturbines gegaan.	
2.4	De komst van de kabeltracés voor Net op zee IJmuiden Ver Beta en Gamma kan volgens de gemeente mogelijk de komst van de twee nieuwe windmolens belemmeren, en vice versa.	<p>De uitwerking van het tracé heeft in samenspraak met de gemeente Westvoorne plaatsgevonden.</p> <p>Bij de verdere planuitwerking van de windturbines dient de initiatiefnemer van de windturbines conform het handboek risicozonering windturbines een trefkansanalyse te maken. De trefkans is afhankelijk van de locaties, afmetingen en kenmerken van de windturbines. Op basis van die analyse kan het bevoegd gezag in overleg met TenneT bekijken of de beoogde windturbines in combinatie met de hoogspanningsverbindingen aanvaardbaar zijn. De aanwezigheid van Net op zee IJmuiden Ver Gamma (evenals de reeds bestaande / vergunde Britned-verbinding en Net op zee IJmuiden Ver Beta) kunnen een beperking opleveren voor het plaatsen van windturbines.</p>	Geen.
2.5	De gemeente Westvoorne benadrukt dat zij ten volle het belang van de	Voor kennisgeving aangenomen. Tussen beide projecten heeft al diverse keren afstemming plaatsgevonden. Of	Geen.

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	aansluiting van wind op zee aan het elektriciteitsnet ondersteunen. Het is immers een opgave die in lijn ligt met de opgave voor wind op land waar de gemeente aan werkt. Het doel van haar reactie is wat betreft de gemeente dan ook om in goed overleg met elkaar de komst van zowel de kabeltracés als het windproject Noordzeeboulevard mogelijk te maken.	beide projecten ook daadwerkelijk naast elkaar ontwikkeld kunnen worden, kan worden beoordeeld nadat de initiatiefnemer van de windturbines een trefkansanalyse conform het handboek risicozonering windturbines heeft opgesteld.	
2.6	De gemeente geeft aan dat zij graag de belemmerende strook van 9,8 meter breed voor het inpassingsplan accepteert. Om deze belemmerende strook te kunnen accepteren, is het voor de gemeente Westvoorne wel van groot belang dat TenneT / EZK expliciet toestemming geven om naast de belemmerende strook twee nieuwe moderne windmolens, met een tiphoogte van maximaal 280 meter, een rotordiameter van maximaal 200 meter en een ashoogte van maximaal 180 meter toe te staan. Er zal mogelijk sprake zijn van overzwaai van de rotorbladen over de belemmerende strook. Hierover krijgt de gemeente graag expliciet een bevestiging van TenneT/ EZK	<p>Het inpassingsplan legt geen belemmeringen op buiten de, met een dubbelbestemming, bestemde strook.</p> <p>Wat betreft effecten van windturbines op hoogspanningsverbindingen geldt dat een trefkansanalyse dient te worden opgesteld door de initiatiefnemer van de windturbines zodat het bevoegd gezag in overleg met TenneT kan beoordelen of de aanwezigheid van de turbines naast de belemmerende strook en met overdraai acceptabel is.</p>	Geen.

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	dat zij hiermee akkoord gaan en de eventuele effecten van de toekomstige windmolens op de hoogspanningsverbinding accepteren.		
2.7	Op pagina 84 van het voorontwerp inpassingsplan wordt aangegeven dat de effecten van de hoogspanningsverbinding op de toekomstige windmolens en vice versa naar verwachting vergelijkbaar zijn met die van de bestaande windmolens. Dit roept bij de gemeente de vraag op welke effecten de hoogspanningsleidingen op de toekomstige windmolens kunnen hebben. De gemeente verzoekt om deze eventuele effecten zoveel mogelijk te voorkomen.	In het MER wordt ingegaan op de effecten van het project op het bestaande ruimtegebruik en het ruimtegebruik waarover concrete besluitvorming heeft plaatsgevonden. De hoogspanningsverbinding kan van invloed zijn op de parkbekabeling van de windturbines en de plaatsing van windturbines. Andersom kunnen windturbines risico's opleveren voor de hoogspanningsverbinding als gevolg van mastbreuk en het afbreken van de gondel of van een rotorblad. Voor de bestaande windturbines op de Maasvlakte is het risico beoordeeld en acht TenneT de risico's acceptabel zonder mitigerende maatregelen. De locaties van toekomstige windturbines binnen het zoekgebied windenergie van de gemeente Westvoorne zijn niet bekend. Het is mogelijk dat het voorkeurstracé beperkingen voor de precieze locatie of fundatie van het voorkeurstracé met zich meebrengt.	Geen.
2.8	De ruimte in het gebied langs de Noordzeeboulevard is volgens de gemeente vanwege diverse belemmeringen tamelijk beperkt.	Wijzigingen aan het tracé zijn in principe niet meer mogelijk. Wijzigingen aan het tracé van Gamma hebben ook impact op het tracé van	Geen.

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>Het is voor de gemeente van belang dat zowel het kabeltracé als het windproject doorgang kunnen vinden. De gemeente blijft graag in gesprek over de mogelijkheid om, indien nodig, nog kleine aanpassingen te kunnen doen in de kabeltracés en over praktische zaken zoals een eventuele samenloop in de planning van de realisatie van beide projecten.</p>	<p>Beta, dat inmiddels al is vastgelegd in een onherroepelijk inpassingsplan.</p> <p>Het gehele tracé is met de gemeente afgestemd. Dit geldt voor zowel Beta als het er naast liggende tracé voor Gamma. Vanuit het oogpunt van ruimtegebruik is de parallelle ligging van Beta en Gamma juist efficiënt en leidt hiervan afwijken alleen maar tot meer ruimtebeslag.</p> <p>TenneT blijft graag in gesprek met de gemeente over de praktische zaken tijdens de uitvoering zoals afstemming over de planning.</p>	
3.	Natuur en Milieu federatie Zuid-Holland		
3.1	<p>Natuur en Milieu federatie Zuid-Holland reageert mede namens Natuurmonumenten en Het Zuid-Hollands Landschap.</p>	<p>Voor kennisgeving aangenomen.</p>	<p>Geen.</p>
3.2	<p>In het voorontwerp is aangegeven dat de aanlegwerkzaamheden voor het project leiden tot een tijdelijke toename van stikstofdepositie op daarvoor gevoelige Natura 2000-gebieden. De grootste toename op een stikstofgevoelig habitattype bedraagt 0,77 mol N/hectare gedurende drie tot vier jaar in Natura 2000-gebied</p>	<p>Voor de realisatie van Net op zee IJmuiden Ver Gamma vinden werkzaamheden plaats met voer- en vaartuigen en met werkinstallaties, waarbij stikstofemissies optreden. Bronmaatregelen kunnen de emissies beperken. Werkschepen op zee zorgen voor het grootste deel van</p>	<p>Geen.</p>

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>Voornes Duin. Geconcludeerd wordt dat aantasting van de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden als gevolg van deze toename is uitgesloten omdat het om een tijdelijke toename van verwaarloosbare omvang gaat en het reguliere beheer en de al uitgevoerde instandhoudingsmaatregelen de toename van de stikstofdepositie kunnen neutraliseren. Er wordt aangegeven dat de stikstofeffecten uit de aanlegfase niet meer betrokken hoeven te worden bij het besluit over een natuurvergunning.</p> <p>Echter de cie. MER wijst er in haar advies op dat extra stikstofdepositie op een al met stikstof overbelast gebied, hoe gering ook, tot de conclusie leidt dat negatieve gevolgen voor de kwaliteit van habitats en leefgebieden van soorten niet uit te sluiten zijn. Daarbij wijst de cie. MER op de kwetsbaarheid van het leefgebied van de nauwe korfslak, waarvan de gevolgen kunnen afwijken van die van habitattypen. Hierbij wordt verwezen naar artikel 2.9a van de Wet natuurbescherming dat geen betrekking heeft op de inhoud van plan- en project-m.e.r. en ook niet op</p>	<p>de emissies tijdens de aanleg. De emissie-eisen voor de zeescheepvaart zijn een helder aangrijpingspunt om emissie bij de bron te beperken.</p> <p>Zie voor meer informatie over de mogelijke bronmaatregelen het Addendum MER Net op zee IJmuiden Ver Beta, dat is opgesteld naar aanleiding van het advies van de Commissie m.e.r. op het MER voor Beta: www.rvo.nl/sites/default/files/2022-05/Addendum-MER-Net-op-zee-IJmuiden-Ver-Beta.pdf</p>	

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>besluitvorming over plannen zoals inpassingsplannen. Daarnaast is de toename van stikstofdepositie weliswaar tijdelijk, maar moet deze in samenhang met de langjarige overbelasting van duingebieden door stikstofdepositie worden gezien. Voor verschillende habitattypen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie geldt in het Natura 2000-besluit een uitbreiding in omvang en/of verbetering van kwaliteit. In dit licht knelt dat de mogelijkheden om bronmaatregelen te nemen (de mogelijkheden om stikstofemissies te reduceren) niet concreet zijn beschreven. De betekenis van dergelijke bronmaatregelen zijn niet in het MER beschreven en kunnen voor zover mogelijk daardoor niet meegewogen worden in de besluitvorming. De cie. MER adviseert om, in een aanvulling op het MER, voorafgaand aan de besluitvorming over het inpassingsplan en de vergunningen voor Net op Zee IJmuiden Ver Beta, inzicht te geven in de bronmaatregelen die genomen kunnen worden om de stikstofdepositie tijdens de aanlegfase maximaal te reduceren.</p> <p>Als betrokken natuurorganisaties en terreinbeheerders delen wij het advies</p>		

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>van de cie. MER en maken wij ons zorgen over de uiteindelijke verdere belasting. Daarnaast kunnen wij de opmerking dat het reguliere beheer en de al uitgevoerde instandhoudingsmaatregelen de toename van de stikstofdepositie kunnen neutraliseren niet plaatsen. Hierover is met Natuurmonumenten en het Zuid-Hollands Landschap geen contact geweest en wij stellen ook vast dat met het reguliere beheer in dit soort stikstofgevoelige gebieden de enorme depositie van stikstofoxiden niet zomaar is weg te beheren. Wij gaan ervan uit dat tijdens de aanlegfase afdoende bronmaatregelen worden genomen om de stikstofdepositie maximaal te reduceren. Het is belangrijk dat natuur volwaardig meegenomen wordt in de energietransitie. Waarbij ook in acht name is van cumulatieve ecologische effecten. Cluster en bundel projecten daar waar dit kan en past binnen de draagkracht.</p>		
3.3	<p>Onder 5.3.2. staat in het voorontwerp dat niet kan worden uitgesloten dat het kabeltracé zich (deels) bevindt in geschikt gebied voor de zandkokerwormriffen en er sprake is van aantasting van leefgebied en dat</p>	<p>Het kabeltracé doorkruist onder meer Natura 2000-gebied Voordelta waarvoor een instandhoudingsdoel geldt voor habitatype H1110_B (permanent overstroomde zandbanken). In de Passende</p>	Geen.

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>de werkzaamheden mogelijk leiden tot tijdelijke oppervlakteverkleining van de riffen. Eventuele aangetaste riffen hebben de mogelijkheid zich snel te herstellen. Gedeeltelijke aantasting kan binnen dagen tot weken hersteld zijn. Na aantasting (grotendeels) lege velden kunnen na 6 maanden weer als rif herkenbaar zijn. De doorontwikkeling tot een zo optimaal mogelijk functioneel rif inclusief biodiversiteit duurt langer (orde grootte enkele jaren). De zandkokerworm is niet aangewezen als beschermde soort in het kader van de Habitatrichtlijn, de Bern- en de Bonn-conventie.</p> <p>Dit is wat ons betreft een te beperkte blik want de zandkokerworm is in het Natura 2000 profieldocument H1110_B Permanent overstromde zandbanken (Noordzeekustzone) op de lijst van typische soorten van subtype H1110_B geplaatst. Deze lijst bevat soorten die kenmerkend zijn voor de dynamische zandbanken en geulen in de kustzone tot 20 meter diepte. Hierin zijn de schelpkokerworm en zandkokerworm opgenomen als soorten aangemerkt als constante soort met indicatie voor goede abiotische toestand en goede biotische structuur van het Habitat</p>	<p>Beoordeling is een beoordeling uitgevoerd van het effect op het instandhoudingsdoel voor dit habitatype. Het tijdelijke effect van de ingreep is niet significant. Voor de zandkokerwormriffen geldt op zichzelf geen instandhoudingsdoel. In het kader van de zorgplicht is een beoordeling uitgevoerd en is nagegaan hoe rekening kan worden gehouden met aanwezige riffen. In sommige gevallen is het mogelijk om zandkokerwormriffen te identificeren aan de hand van survey beelden. Een multibeam scan wordt reeds gebruikt om (archeologisch waardevolle) objecten en niet-gesprongen explosieven op te sporen. Dit gebeurt voorafgaand aan de aanleg van het tracé. De multibeam beelden kunnen ook gebruikt worden voor het bepalen van de locatie van zandkokerwormriffen op en rondom het tracé. In het kader van de zorgplicht zullen ecologen deze data voorafgaand aan de aanlegfase evalueren, zodat beoordeeld kan worden of vermijden van riffen op zand mogelijk is. Kanttekening hierbij is dat uit de praktijk blijkt dat de riffen niet altijd goed zichtbaar zijn. Er bestaat een kans dat het niet mogelijk</p>	

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>type. Als zodanig zegt deze soort wat over de mate van instandhouding van dit Habitat type. Gaat het slecht met de zandkokerwormriffen dan heeft dit ook negatieve effecten op dit Habitat type. Dit geldt natuurlijk ook voor ingrepen waarvoor een lange herstelperiode nodig is.</p> <p>In de Passende Beoordeling en de Soortenbeschermingstoets (SBT) is ingegaan op de zandkokerwormriffen. Uit eerdere onderzoeken is gebleken dat de zandkokerworm een pioniersoort is en dat bij (gedeeltelijke) schade aan het rif de soort en de habitat zich relatief snel (binnen enkele jaren) herstelt. In de SBT is aangegeven dat niet kan worden uitgesloten dat het VKA-zandkokerwormriffen doorkruist. De resultaten van de geotechnische survey van het voorkeurstracé, die eind 2021 is uitgevoerd, zijn nog niet beschikbaar. Omdat naar verwachting niet zeker is hoe goed de riffen te zien zijn in de survey adviseert de cie. MER bij geconstateerde afwijkende structuren op de zeebodem 'ground truthing' toe te passen. Ook adviseert de cie. MER bij de besluitvorming aan te geven welke ruimte er binnen de corridor van het voorkeurstracé</p>	<p>is om de aanwezigheid van de riffen vast te stellen door het analyseren van de surveybeelden.</p> <p>Als de locaties van de riffen kunnen worden vastgesteld, kan de route van het tracé gewijzigd worden binnen de aangewezen corridor. Dit heet micro-rerouting. Zo kunnen riffen worden ontweken waardoor zij niet worden beschadigd. Als het niet mogelijk is om de riffen te ontwijken, kan door micro-rerouting de schade worden beperkt.</p> <p>Zie voor meer informatie het Addendum MER Net op zee IJmuiden Ver Beta, dat is opgesteld naar aanleiding van het advies van de Commissie m.e.r. op het MER voor Beta: www.rvo.nl/sites/default/files/2022-05/Addendum-MER-Net-op-zee-IJmuiden-Ver-Beta.pdf</p> <p>Terzijde nog het volgende. De rifbouwende zandkokerworm die in het MER beoordeeld is betreft de Sabellaria spinulosa. Deze soort is geen indicatorsoort voor het habitatype H1110. Andere soorten zandkokerwormen, zoals de</p>	

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
	<p>aanwezig is om via tracéaanpassingen aantasting van de zandkokerwormriffen te voorkomen. Het ligt voor de hand het onderzoek ter bescherming van de zandkokerwormriffen te combineren met het onderzoek nodig voor de bescherming van de archeologische waarden (zie paragraaf 2.2 van het m.e.r. advies).</p> <p>Wij zijn het eens met de cie. MER en gaan ervan uit dat al het mogelijke gedaan gaat worden om aantasting van kokerwormriffen te voorkomen.</p>	<p>Noordelijke zandkokerworm (<i>Spiophanes bombyx</i>), zijn als indicatorsoort aangewezen. Dit betreft geen rifvormende soorten</p>	
3.3	<p>Natuurmonumenten, Het Zuid-Hollands Landschap en de NMZH zijn vanaf het convenant 'Visie en Vertrouwen' betrokken bij de wettelijk vastgesteld natuurcompensatie voor de aanleg van de Maasvlakte II (PMR) in de Voordelta. Naar is gebleken wordt de afgesproken wettelijk natuurcompensatie niet gehaald. Hiervoor is door onze organisaties een rechtsgeding aangespannen, waarvan de zitting in september dit jaar zal plaatsvinden. Aangezien dit een van de activiteiten is die bodemberoering en verstoring gaat geven in de Voordelta is dit voor ons extra aanleiding om u hierover te informeren en onze zorgen uit te spreken.</p>	<p>Voor kennisgeving aangenomen. In de Passende Beoordeling voor het project is een beoordeling uitgevoerd van de effecten van de aanleg en aanwezigheid van de geldende instandhoudingsdoelen, waaronder nabij de Maasvlakte. Dit betreft onder meer effecten op de ingestelde bodembeschermingsgebieden en verstoring van verstoringsgevoelige soorten zoals de bergeend. Hieruit volgt dat effecten beperkt blijven tot tijdelijke effecten en significant negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Benodigde mitigerende maatregelen worden in het kader van de ontheffing / vergunning Wet</p>	Geen.

Nr.	Inhoud reactie	Antwoord	Doorwerking inpassingsplan
		natuurbescherming geborgd en voorgeschreven voor de uitvoering.	
4.	Provincie Zuid-Holland		
4.1	Het voorontwerp inpassingsplan Net op zee IJmuiden Ver Gamma is integraal beoordeeld en passend binnen het provinciaal beleid bevonden.	Voor kennisgeving aangenomen.	Geen.